

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

05 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Nadejda Toma,

Judecători

Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun,
Victor Boico,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2020, declarat de avocatul Denis Ipatii, în numele inculpatului

Andrițcu Ruslan XXXXXX.

Termenul de examinare,
instanța de fond: 19.06.2020 – 29.09.2020,
instanța de apel: 17.10.2020 – 15.12.2020,
instanța de recurs: 10.06.2021 – 05.07.2021.

Asupra recursului menționat, Colegiul Penal lărgit,

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni din 29 septembrie 2020, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Andrițcu Ruslan a fost condamnat în baza art. 264 alin. (4) Cod penal la 3 ani închisoare, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

În temeiul art. 90 Cod penal, executarea *pedepsei aplicate* i-a fost suspendată condiționat, pe un *termen de probă* de 3 ani.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul lui Ghinchevici M. prejudiciul biologic în mărime de 50.000 lei și în *beneficiul solidar* a lui Ghinchevici M., Ghinchevici I. și Ghinchevici G. prejudiciul moral în mărime de 50.000 lei.

Acțiunea civilă în partea încasării prejudiciului material a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordine civilă.

De la inculpat s-au încasat în beneficiul statului cheltuielile judiciare în sumă de 24.358 lei.

2. Instanța de fond a constatat că la 05 octombrie 2019, aproximativ ora 11.45, inculpatul Andrițcu R., fiind în stare de ebrietate alcoolică, în timp ce conducea pe traseul central din XXXXXX, XXXXXX, mijlocul de transport „Daewoo Nexia”, n.î. XXXXXX, fiind în preajma Oficiului medicilor de familie, ignorând prevederile Regulamentului circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 357 din 13.05.2009 și anume: pct. 10.1) lit. b) – persoana care conduce un vehicul trebuie să posede cunoștințe și să execute cerințele prezentului Regulament, precum și să posede dexteritatea necesară de a conduce în siguranță vehiculul pe drum; pct. 14. lit. a) – conducătorului de vehicul îi este interzis să conducă vehiculul în stare de ebrietate, sub influența drogurilor sau altor substanțe contraindicate, sub influența preparatelor medicamentoase care provoacă reducerea reacției, fiind bolnav, traumatizat sau într-o stare avansată de oboseală de natură să-i afecteze capacitatea de conducere; pct. 45.1) – conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) situația rutieră, pct. 46. – conducătorul de vehicul trebuie să manifeste prudență sporită și, în caz de necesitate, să reducă viteza până la limita care i-ar garanta siguranța traficului sau chiar să oprească, a tamponat, din imprudență, pietonii minori Ghinchevici M. și Botnari I., cauzându-le diverse leziuni corporale.

Potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 201902P3444 din 08.10.2019, la examinarea medico-legală a lui Botnari I., s-au depistat excoriații și edem echimotic la nivelul feței, excoriație la nivelul genunchiului stâng, care se califică ca vătămări corporale neînsemnate.

Conform raportului de expertiză judiciară nr. 201916D0245 din 12.11.2019, la examinarea medico-legală a lui Ghinchevici M. au fost depistate leziuni corporale sub formă de traumă acută cranio-cerebrală, închisă. Contuzie cerebrală gravă. Multiple focare contuzive hemoragice intracerebrale. Edem cerebral postraumatic. Comă gr. 2-3. Fractură fără deplasare a femurului drept, excoriații pe corp, care au fost produse cu un corp contondent sau la lovirea de acesta, posibil în timpul și circumstanțele indicate sunt periculoase pentru viață și se califică ca vătămare corporală gravă.

Potrivit tichetului „Drager Alcotest 6810”, în rezultatul testării alcoolscopice a lui Andrițcu R., efectuată la fața locului, s-a constatat că concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat era de 0,34 mg/l care, potrivit prevederilor art. 134¹² Cod penal, constituie stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat.

Instanța a reținut că, inculpatul a recunoscut în totalitate faptele indicate în rechizitoriu și a solicitat examinarea cauzei penale în procedură simplificată.

În baza probelor administrate, instanța i-a încadrat acțiunile pe art. 264 alin. (4) Cod penal, ca încălcarea regulilor de securitate a circulației și de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență vătămarea gravă a integrității corporale și a sănătății, săvârșită în stare de ebrietate alcoolică.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont că inculpatul a comis o infracțiune gravă, care se pedepsește cu închisoare de la 4 la 8 ani, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, că a recunoscut pe deplin vinovăția și s-a căit de cele comise, că nu au fost stabilite circumstanțe agravante, de efectele art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, concluzionând că acestuia urmează a-i fi stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

În același timp, având în vedere atitudinea inculpatului în cursul procesului penal, că se caracterizează pozitiv, are la întreținere doi copii minori, instanța a conchis că scopul pedepsei poate fi atins fără executarea acesteia, cu dispunerea suspendării condiționate a executării ei, conform prevederilor art. 90 Cod penal.

Totodată, instanța a statuat că, reprezentantul legal al părții vătămate Ghinchevici I. a solicitat recunoașterea în calitate de parte civilă, indicând că a suportat cheltuieli materiale în sumă de 180.000 lei.

Ghinchevici I. a solicitat încasarea prejudiciului material în sumă de 32.318,78 lei și moral în mărime de 700.000 lei, iar prin acțiunea civilă modificată, semnată de reprezentantul legal al părții vătămate Ghinchevici I. și de Ghinchevici G., s-a solicitat încasarea din contul inculpatului în beneficiul lui Ghinchevici M. a prejudiciului biologic în mărime de 500.000 lei și în beneficiul solidar a lui Ghinchevici I. și Ghinchevici G. a prejudiciului material în sumă de 54.234,82 lei, precum și încasarea în beneficiul solidar a lui Ghinchevici I., Ghinchevici G. și Ghinchevici M. a prejudiciului moral în mărime de 700.000 lei.

Potrivit art. 2037 alin. (1) Cod civil, în coroborare cu art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, mărimea despăgubirii pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

Referitor la solicitarea privind încasarea din contul inculpatului a prejudiciului material în sumă de 54.234,82 lei, se atestă că suma prejudiciului material indicat nu poate fi acoperită integral prin actele confirmative prezentate, fiind necesare informații relevante și exacte privind costul tratamentului și altor cheltuieli (ex.: alimentare, acțiuni paliative, etc.). Or, a fost constatată existența unui anumit prejudiciu, însă, deoarece partea civilă nu a probat exact cuantumul acestuia, instanța a fost în imposibilitate de a se expune asupra mărimii exacte a prejudiciului material suferit în urma acțiunilor infracționale ale inculpatului, considerând ca fiind necesară admiterea în principiu a acțiunii civile în partea încasării prejudiciului material, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă.

De asemenea, au fost motivate suficient și clar suferințele morale ale părții vătămate și părinților acestuia, fiind expuse în mod amănunțit aspectele de fapt ale acțiunilor ilegale pe care le-au suportat partea vătămată și care au fost luate în considerație la stabilirea mărimii compensației morale, cât și efectele comiterii infracțiunii asupra stării de spirit și limitările inerente vieții sociale ale familiei Ghinchevici în urma comiterii infracțiunii.

Astfel, în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice cauzate, de gradul de vinovăție al făptuitorului, prejudiciul cauzat prin infracțiune și măsura în care compensarea poate aduce satisfacerea efectivă, precum și circumstanțele individuale ale cauzei, urmărind scopul ca evaluarea să nu fie una subiectivă ori pentru a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temei, instanța a considerat că suma de 50.000 lei și nu 700.000 lei, este o despăgubire echitabilă pentru daunele morale cauzate de inculpat.

Conform art. 2033 alin. (3) Cod civil, în cazul vătămării integrității corporale sau altei vătămări a sănătății, pe lângă repararea prejudiciului patrimonial și celui moral, se va plăti o despăgubire separată pentru însăși vătămare (prejudiciul biologic).

Potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 201916D0245 din 12.11.2019 la examinarea medico-legală a lui Ghinchevici M., au fost depistate leziuni corporale sub formă de traumă acută cranio-cerebrală, închisă. Contuzie cerebrală gravă. Multiple focare contuzive hemoragice intracerebrale. Edem cerebral posttraumatic. Comă gr. 2-3. Fractură fără deplasare a femurului drept, excoriații pe corp, care au fost produse cu un corp contondent sau la lovirea de acesta, posibil în timpul și circumstanțele indicate, sunt periculoase pentru viață și se califică ca vătămare corporală gravă.

Prin urmare, fiind stabilită existența unui prejudiciu biologic cert, manifestat prin constatarea vătămării corporale grave a părții vătămate, precum și ținând cont de vârsta minoră, natura leziunilor cauzate care împiedică deplasarea în spațiu de sine stătător a acestuia, instanța consideră rezonabilă încasarea din contul inculpatului în beneficiul lui Ghinchevici M. a prejudiciul biologic în mărime de 50.000 lei.

Urmează a fi admisă parțial acțiunea civilă depusă de reprezentantul legal al părții vătămate Ghinchevici I. și Ghinchevici G., privind încasarea din contul inculpatului în beneficiul lui Ghinchevici M. a prejudiciului biologic în sumă de 500.000 lei, încasarea din contul inculpatului în beneficiul solidar a lui Ghinchevici I. și Ghinchevici G. a prejudiciului material în sumă de 54.234,82 lei, încasarea din contul inculpatului în beneficiul solidar a lui Ghinchevici I., Ghinchevici G. și Ghinchevici M. a prejudiciului moral în sumă de 700.000 lei.

De la inculpat necesită a fi încasat în beneficiul lui Ghinchevici M. prejudiciul biologic în sumă de 50.000 lei, în beneficiul solidar a lui Ghinchevici M., Ghinchevici I. și Ghinchevici G. prejudiciul moral în sumă de 50.000 lei, în rest, acțiunea civilă în partea încasării prejudiciului material fiind admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța civilă.

Conform art. 227 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal.

Deci, urmează a încasa din contul inculpatului în beneficiul statului suma de 24.358 lei, și anume, pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară medico-legală nr. 201916D0245 din 12.11.2019, în privința lui Ghinchevici M. - 320 lei, raportului de expertiză judiciară medico-legală nr. 201902P3444 din 08.10.2019, în privința lui Botnari I. - 448 lei, raportului de expertiză judiciară auto-tehnică nr. 34/12/1-R-4866 din 27.12.2019 - 3640 lei, raportului de expertiză judiciară

complexă în domeniile examinării lacurilor, vopselelor și acoperirilor de vopsea și traseologiei nr. 34/12/1-R-243 din 16.04.2020 - 16.800 lei, raportului de expertiză judiciară a materialelor și a substanțelor nr. 34/12/1-R-230 din 04.05.2020 - 3150 lei.

3. Procurorul în Procuratura raionului Dubăsari, Vitalie Gherb, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie stabilită pedeapsa de 5 ani și 4 luni închisoare, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, cu executare în penitenciar de tip deschis.

Apelantul a invocat că, instanța de fond a omis scopul pedepsei care primordial trebuie să restabilească echitatea socială și să prevină săvârșirea de noi infracțiuni atât din partea condamnatului cât și a altor persoane, iar aplicarea art. 90 Cod penal, în speță, va duce la încurajarea pe viitor a săvârșirii infracțiunilor similare și de către alte persoane.

Or, prima instanță nu a dat apreciere faptului că inculpatul nu este prima dată în conflict cu legea penală și careva concluzii pozitive nu și-a făcut, continuând să săvârșească infracțiuni.

Deși, anterior inculpatul nu a fost condamnat, el a comis o infracțiune ce are relevanță, prin ordonanța din 30.06.2016, în privința lui Andrițcu R. fiind încetată urmărirea penală în cauza penală nr. 2016130145 privind săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) Cod penal, cu tragerea la răspundere contravențională în baza art. 55 Cod penal, cu aplicarea sancțiunii contravenționale sub formă de amendă în mărime de 150 unități convenționale, iar în prezent acesta este cercetat pentru o faptă infracțională de săvârșire a accidentului rutier, aflându-se în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat.

Aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal în privința inculpatului doar îl va favoriza să săvârșească în viitor acțiuni similare, iar de către alte persoane va fi apreciată ca o atitudine tolerantă din partea statului a comportamentului prejudiciabil și va diminua încrederea societății în eficacitatea și echitatea sistemului de justiție.

Totodată, pedeapsa stabilită nu-i va crea inculpatului careva incomodități și doar îl va instiga să mai comită infracțiuni, doar pe viitor să fie mai prudent și să nu comită „greșelile” care le-a admis și datorită cărora acțiunile acestuia au fost deconspirate.

Deci, sentința este ilegală, pedeapsa principală stabilită inculpatului fiind una blândă în raport cu acțiunile pe care le-a comis, inclusiv, având în vedere personalitatea acestuia.

La fel, aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, este neîntemeiată și individualizată contrar prevederilor art. 61 Cod penal și nu-și va atinge scopul de corectare a condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea lui, cât și din partea altor persoane, iar scopul educativ și preventiv al pedepsei poate fi atins doar prin aplicarea pedepsei cu închisoarea.

În același timp, la stabilirea pedepsei urmează a se ține cont de faptul că inculpatul a comis o infracțiune gravă, se caracterizează negativ, anterior, în anul 2016, a comis o infracțiune de conducere a mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat, procesul fiind încetat cu tragerea lui la răspundere contravențională conform art. 55 Cod penal, în speță a comis infracțiunea

în stare de ebrietate produsă de alcool, cu grad avansat, a comis infracțiunea în centrul unei localități, accesibil publicului larg, inclusiv minorilor, în nemijlocita apropiere a instituțiilor de stat – primărie, farmacie, magazine alimentare, poștă.

3.1. Avocata Natalia Crîșmari și părțile civile Ghinchevici I., Ghinchevici G., la fel, au declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea civilă să fie admisă integral.

Apelații au indicat că, din materialele cauzei penale, a fost constatată cu certitudine legătura cauzală între răspunderea penală a inculpatului și răspunderea delictuală a acestuia, iar repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune lui Ghinchevici M., Ghinchevici I. și Ghinchevici G. are caracter cert, a fost produs în realitate și a fost evaluat la stabilirea faptei infracționale. Certitudinea prejudiciului material efectiv cauzat părții civile se deduce din fapta infracțională stabilită, mărimea prejudiciului fiind confirmată prin bonurile de plată, fiind stabilit că inculpatul a cauzat un prejudiciu material exprimat prin cheltuieli pentru: tratamentul medical, produse alimentare, scutece – 27.834,82 lei, cărucior – 7000 lei, cheltuieli de transport – 7400 lei și cheltuieli legate de pierderea salariului mamei copilului – 14.000 lei, în total în sumă de 56.234,82 lei.

De asemenea, nu este corectă estimarea prejudiciului biologic la suma de 50.000 lei, or, potrivit certificatului de încadrare în grad de dizabilitate seria/nr C38380400882 în privința lui Ghinchevici M., raportului nr. 411 din 25.02.2020, a fost stabilit grad sever de dizabilitate. Gradul de dizabilitate a fost stabilit până la 01.02.2022. Deci, a fost constatată cu certitudine că copilului i-a fost cauzat un prejudiciu biologic care nu mai necesită a fi reexaminat, iar traumele sănătății sunt severe, deoarece au adus la nemișcarea corporală a părții vătămate.

Potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 201916D0245 din 12.11.2019, la examinarea lui Ghinchevici M., au fost depistate leziuni corporale sub formă de traumă acută cranio-cerebrală, închisă. Contuzie cerebrală gravă. Multiple focare contuzive hemoragice intracerebrale. Edem, cerebral posttraumatic. Comă grad - 3. Fractură fără deplasare a femurului drept, excoriații pe corp, care au fost produse cu un corp contondent sau la lovirea de acesta, posibil în timpul și circumstanțele indicate, sunt periculoase pentru viață și se califică ca vătămare corporală gravă.

În urma traumelor primite, Ghinchevici M. a fost internat în spitalul ÎMSP Institutul mamei și Copilului, unde, pe perioada 05.10.2019- 07.11.2019, în condiții de staționar, a primit tratamentul medical pentru afecțiunile sănătății cu diagnosticul: „Leziune traumatică intracraniană cu comă prelungită (S067)TA.TCCI. Contuzie cerebrală gravă. Multiple focare contuzive hemoragice intracerebrale. Fractura diafizei femurale (S723). Hemoragie și hematom comolicannd un act medical de diagnostic și tratament, neclasate în alte locuri (T810) Tetraplegia spastică (G824) Edem cerebral (G936), unde a primit tratament chirurgical, anestezie generală, tratament în secție de reanimare/terapie intensivă, RTI chirurgicală, tratament medicamentos, cu evoluția bolii cu ameliorare, starea pacientului satisfăcătoare.

După primirea acestui tratament, fiind externat, ameliorarea stării sănătății esențiale nu a avut loc. Conform înscrierii medicului de familie din 21.11.2019, la vizita copilului acasă, a stabilit că copilul nu vorbește, este ținut la pat și a susținut diagnosticul Leziune traumatică intracraniană cu comă prelungită, TCCA, Contuzie

cerebrală gravă, fractura diafizei femurale, tetrapareză spastică edem cerebral, recomandând tratament, îngrijire străină, controlul la ortoped și neurolog.

În perioada 03.02.2020-21.02.2020 a fost internat la Centrul Republican de Reabilitare pentru copii cu diagnosticul: Tetrapareză mixtă. Tremor de intenție stare după TCC. Contuzie cerebrală gravă. Dereglări de vorbire. Fractură os femural pe dreapta, Sm. neurotic, cu recomandările de supraveghere, gimnastică curativă zilnică, ședințe de psihostimulare, activități logopedice, curs repetat programat, medicamente”.

Conform art. 2033 alin. (1) Cod civil, în cazul vătămării integrității corporale sau altei vătămări a sănătății, pe lângă repararea prejudiciului patrimonial și celui moral, se va plăti despăgubire separată pentru însăși vătămare (prejudiciul biologic).

Or, prejudiciul biologic cauzat lui Ghinchevici M. se dovedește prin raportul de expertiză medico-legală nr. 201916D0245 din 12.11.2019, prin care s-a stabilit cauzarea vătămării corporale grave, iar ca consecință, pierderea capacității vitale de a merge și vorbi, prejudiciul biologic fiind estimat la suma de 500.000 lei.

În același timp, instanța de fond a stabilit un quantum care nu reprezintă pe deplin suferințele morale suportate de toți membrii familiei, or, în urma traumei cauzate copilului, acesta suportă suferințe psihice enorme, precum și dureri fizice, părinții fiind în stare psihologică de stres continuu, suportând suferințele psihice cauzate în urma acțiunilor inculpatului, împrejurări în care urmează a încasa din contul inculpatului în beneficiul solidar al membrilor familiei Ghinchevici prejudiciul moral în mărime de 700.000 lei.

3.2. A declarat apel și avocatul Denis Ipatii, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă, cu respingerea cererii privind încasarea cheltuielilor judiciare în beneficiul statului și a cererii privind încasarea prejudiciului moral în beneficiul lui Ghinchevici I. și Ghinchevici G.

Apelantul a invocat că, potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 34/12/1-C-4866, viteza de deplasare a automobilului condus de inculpat era în limita prevăzută de lege, iar părțile vătămăte Ghinchevici M. și Botnari I. au trecut drumul într-un loc nepermis traversării și au început traversarea imediat după ce, tot în sensul lor de deplasare, a trecut un tractor cu remorcă, fapt ce a făcut imposibilă observarea lor de către Andrițcu R.

Potrivit procesului-verbal de cercetare la fața locului, deteriorărilor de pe automobilul implicat în accident și expertizei medico-legale nr. 34/12/1-R-243, se atestă cu certitudine că partea vătămată Botnari I. nu a fost tamponat de către automobil, dar acesta a lovit în partea lateral stângă automobilul, iar în urma acestei lovituri tangențiale, el a fost aruncat jos și, în rezultat, i-au apărut leziunile corporale, iar toate aceste circumstanțe demonstrează faptul că inculpatul nu a avut posibilitatea fizică de a evita accidentul.

Totodată, la stabilirea pedepsei, prima instanță a omis un șir de circumstanțe atenuate fapt ce a dus la o individualizare eronată a pedepsei, or, inculpatul nu s-a eschivat nicio dată de la cerințele organului de urmărire penală și a oferit toată informația cunoscută, după producerea accidentului, a acordat primul ajutor părții vătămăte și a contactat serviciul 112, are un loc de muncă stabil, se caracterizează pozitiv, nu are antecedente penale și niciodată nu a avut probleme cu organele de

drept, nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru, s-a căit sincer și regretă mult cele comise, precum și are mari retrairi de ordin psihologic, este căsătorit, a săvârșit pentru prima dată o infracțiune, are la întreținere doi copii minori și părinții pensionari. Însă, aceste circumstanțe nu au fost reținute de instanța de fond, pedeapsa stabilită inculpatului fiind prea aspră.

Pe lângă aceasta, este nefondată dispunerea încasării cheltuielilor judiciare din contul inculpatului, deoarece toate expertizele au fost dispuse de către organul de urmărire penală, rapoartele de expertiză fiind efectuate în baza ordonanțelor organului de urmărire penală, fiind acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, iar conform art. 75 alin. (3) al Legii nr. 68 din 14.04.2016, cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat.

La fel, este neîntemeiată și dispunerea încasării prejudiciului moral din contul inculpatului în beneficiul lui Ghinchevici I. și Ghinchevici G., or, sumele dispuse a fi încasate nu au un suport probant, deoarece Ghinchevici G. nu are niciun statut procesual în cauza penală, iar Ghinchevici I. este reprezentantul legal al părții vătămate. Mai mult, Ghinchevici I. și Ghinchevici G. nu au fost recunoscute în calitatea de părți civile pentru a avea careva pretenții patrimoniale față de inculpat, în legătură cu acțiunile sale.

4. Potrivit deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2020, *apelurile* avocatului Denis Ipatii, *avocatei Natalia Crîșmari și a părților civile Ghinchevici I. și Ghinchevici G., au fost respinse ca nefondate.*

A fost admis apelul procurorului, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Lui Andrițcu Ruslan, recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 264 alin. (4) Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsă de 4 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip deschis, de la reținere.

De la Andrițcu R. ***s-a încasat în beneficiul lui Ghinchevici I. prejudiciul moral în mărime de 250.000 lei.***

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a reținut că, inculpatul a comis o infracțiune gravă, care se pedepsește cu închisoare de la 4 la 8 ani, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, că potrivit art. 364¹ alin. (8) Codul de procedură penală, beneficiază de reducerea pedepsei cu 1/3, că anterior nu a comis infracțiuni și nu a fost judecat, se căiește sincer de cele comise, a recunoscut vina, că circumstanțe agravante nu au fost stabilite, totuși inculpatul ***anterior a fost tras la răspundere contravențională, inclusiv pentru comiterea accidentului rutier.***

Astfel, ținând cont de faptul că inculpatul a comis o infracțiune gravă, nu a reparat prejudiciul cauzat părților vătămate, ***s-a eschivat de a se prezenta în ședință de judecată,*** este angajat în câmpul muncii, are la întreținere doi copii minori, se caracterizează pozitiv, acestuia urmează a-i fi aplicată o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, cu executare în penitenciar de tip deschis.

În același timp, potrivit art. 90 alin. (1) Cod penal, dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana

celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând numai decît în hotărîre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei și perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă.

Deoarece, inculpatul a recunoscut vina, a manifestat căință sinceră față de faptele săvârșite și a conștientizat pericolul sporit al faptelor comise, ***prima instanță just și întemeiat a considerat că scopul pedepsei penale poate fi atins fără executarea acesteia, or, la caz sunt îndeplinite condițiile prevederilor art. 90 Cod penal și în privința lui poate fi dispusă suspendarea condiționată a executării pedepsei.***

Astfel, soluția adoptată își va atinge scopul de corectare și reeducare a inculpatului, iar pedeapsa aplicată va duce la conștientizarea de către inculpat a celor comise, cu tragerea unor concluzii corecte ce țin de comportamentul lui pe viitor.

Totodată, raportând prevederile legale la circumstanțele cauzei și ținând cont de gravitatea suferințelor fizice și psihice cauzate părții vătămate, urmează a încasa de la Andrițcu R. în beneficiul lui Ghinchevici I. prejudiciul moral în mărime de 250.000 lei, această sumă fiind echitabilă în raport cu suferințele fizice și psihice suportate.

În același timp, instanța de fond corect și întemeiat a admis solicitarea acuzării privind încasarea de la inculpat a cheltuielile judiciare în sumă de 24.345 lei pentru efectuarea expertizelor judiciare în cadrul procesului penal, or, potrivit art. 227 Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, iar conform art. 229 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare.

5. Avocatul Denis Ipatii a declarat recurs ordinar, în numele inculpatului, în care solicită casarea deciziei menționate și menținerea sentinței instanței de fond.

Recurentul a indicat că eroarea gravă care duce la casarea integrală a deciziei instanței de apel o constituie faptul că motivarea deciziei contravine dispozitivului acesteia, și anume, motivarea vine în confirmarea legalității sentinței în partea individualizării pedepsei și aduce argumente noi privind posibilitatea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal în privința inculpatului, însă, prin dispozitiv, este stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 4 ani, cu executare în penitenciar de tip deschis.

Or, instanța de fond reconfirmă și legalizează soluția instanței de fond, iar în dispozitiv dispune casarea sentinței și aplică o nouă pedeapsă mult mai severă fără nicio motivare și justificare legală.

Pe lângă aceasta, instanța de apel eronat a indicat că inculpatul s-a eschivat de la examinarea cauzei și nu a compensat prejudiciul cauzat, deoarece acesta nu a lipsit la ședințele de judecată și nu s-a eschivat nici de la urmărirea penală, fiind prezent absolut în toate ședințele de judecată, inclusiv în instanța de apel.

De asemenea, inculpatul, în nenumărate rânduri, inclusiv în instanța de apel, a declarat că este dispus și a încercat să compenseze prejudiciul cauzat, însă reprezentantul părții vătămate nu a dorit să primească nicio sumă bănească până la

pronunțarea unei decizii finale, faptul dat fiind recunoscut de ultimul în instanța de apel.

Mai mult, potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 34/12/1-C-4866, viteza de deplasare a automobilului condus de inculpat era în limita prevăzută de lege, iar părțile vătămate Ghinchevici M. și Botnari I. au trecut drumul într-un loc nepermis traversării și au început traversarea imediat după ce, tot în sensul lor de deplasare, a trecut un tractor cu remorcă, fapt ce a făcut imposibilă observarea lor de către Andrițcu R.

Potrivit procesului-verbal de cercetare la fața locului, deteriorărilor de pe automobilul implicat în accident și expertizei medico-legale nr. 34/12/1-R-243, se atestă cu certitudine că partea vătămată Botnari I. nu a fost tamponat de către automobil, dar acesta a lovit în partea lateral stângă automobilul, iar în urma acestei lovituri tangențiale, el a fost aruncat jos și, în rezultat, i-au apărut leziunile corporale, iar toate aceste circumstanțe demonstrează faptul că inculpatul nu a avut posibilitatea fizică de a evita accidentul.

Totodată, la stabilirea pedepsei, prima instanță a omis un șir de circumstanțe atenuate, fapt ce a dus la o individualizare eronată a pedepsei, or, inculpatul nu s-a eschivat nicio dată de la cerințele organului de urmărire penală și a oferit toată informația cunoscută, după producerea accidentului, a acordat primul ajutor părții vătămate și a contactat serviciul 112, are un loc de muncă stabil, se caracterizează pozitiv, nu are antecedente penale și niciodată nu a avut probleme cu organele de drept, nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru, s-a căit sincer și regretă mult cele comise, precum și are mari retrairi de ordin psihologic, este căsătorit, a săvârșit pentru prima dată o infracțiune, are la întreținere doi copii minori și părinții pensionari. Însă, aceste circumstanțe nu au fost reținute de instanța de fond, pedeapsa stabilită inculpatului fiind prea aspră.

Este nefondată și dispunerea încasării cheltuielilor judiciare din contul inculpatului, deoarece toate expertizele au fost dispuse de către organul de urmărire penală, rapoartele de expertiză fiind efectuate în baza ordonanțelor organului de urmărire penală, fiind acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, iar conform art. 75 alin. (3) al Legii nr. 68 din 14.04.2016, cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat.

La fel, este neîntemeiată și dispunerea încasării prejudiciului moral din contul inculpatului în beneficiul lui Ghinchevici I. și Ghinchevici G., or, sumele dispuse a fi încasate nu au un suport probant, deoarece Ghinchevici G. nu are niciun statut procesual în cauza penală, iar Ghinchevici I. este reprezentantul legal al părții vătămate. Mai mult, Ghinchevici I. și Ghinchevici G. nu au fost recunoscuți în calitate de părți civile, pentru a avea careva pretenții patrimoniale față de inculpat în legătură cu acțiunile sale.

Pe lângă aceasta, după pornirea urmăririi penale, în timpul examinării cauzei în instanțele de fond și de apel, starea de sănătate a inculpatului s-a agravat substanțial, el fiind inclus în categoria de dizabilitate 2 fără drept de muncă, în rezultatul tuberculozei, având în repetate rânduri necesitate de asistență medicală de

urgență, iar condamnarea la pedeapsa cu închisoare, cu executare ar crea un pericol real pentru viața lui.

Potrivit anexei la certificatul de încadrare în grad de dizabilitate, inculpatul necesită tratament și supraveghere la medicul de familie, tratament și supraveghere la specialistul de profil cu necesitatea consumabilelor medicale, iar toate aceste necesități specifice nu vor putea fi asigurate în condiții de detenție.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul Penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, când motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul Penal lărgit atestă că instanța de apel a comis următoarele erori de drept.

Conform art. 414 alin. (1), (5) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Potrivit art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. Conform art. 75 alin. (1) Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. Potrivit art. 409 Cod de procedură penală, instanța de apel judecă apelul numai cu privire la persoana care l-a declarat și la persoana la care se referă declarația de apel și numai în raport cu calitatea pe care apelantul o are în proces. În limitele prevederilor arătate în alin. (1), instanța de apel este obligată ca, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelant, să examineze aspectele de fapt și de drept ale cauzei, însă fără a înrăutăți situația apelantului. Conform art. 415 alin. (1) pct. 1) lit. c), pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, adoptă una din următoarele decizii respinge

apelul, menținând hotărârea atacată, dacă apelul este nefondat. Admite apelul, casând sentința parțial sau total, inclusiv din oficiu, în baza art. 409 alin. (2), și pronunță o nouă hotărâre. În corespundere cu art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea sau respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Totodată, potrivit jurisprudenței naționale, chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Nepronunțarea instanței de apel asupra tuturor motivelor invocate echivalează cu nerezolvarea fondului apelului și, în acest caz, decizia urmează a fi casată, cu rejudecarea cauzei în apel, așa cum cere art. 435 CPP, întrucât o asemenea eroare judiciară nu poate fi corectată în instanța de recurs (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

Însă, instanța de apel nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate deoarece, conform descriptivului și dispozitivului deciziei contestate (*pct. 4. din decizie*):

a) a statuat în descriptiv neclar și divergent că: „...*inculpatul anterior a fost tras la răspundere contravențională, inclusiv pentru comiterea accidentului rutier..., inculpatul s-a eschivat de a se prezenta în ședință de judecată...*” – circumstanțe neconfirmate prin materialele cauzei, apoi că: „...*potrivit art. 90 alin. (1) Cod penal, dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând numai decît în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei și perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă. Deoarece, inculpatul a recunoscut vina, a manifestat căință sinceră față de faptele săvârșite și a conștientizat pericolul sporit al faptelor comise, prima instanță just și întemeiat a considerat că scopul pedepsei penale poate fi atins fără executarea acesteia, or, la caz sunt îndeplinite condițiile prevederilor art. 90 Cod penal și în privința lui poate fi dispusă suspendarea condiționată a executării pedepsei. Astfel, soluția adoptată își va atinge scopul de corectare și reeducare a inculpatului, iar pedeapsa aplicată va duce la conștientizarea de către inculpat a celor comise, cu tragerea unor concluzii corecte ce țin de comportamentul lui pe viitor...*”, iar în dispozitiv s-a contrazis, dispunând agravarea pedepsei inculpatului prin excluderea, totuși, a aplicării prevederilor art. 90 Cod penal, deci a individualizat pedeapsa contrar prevederilor legale;

b) conform dispozitivului a respins ca nefondat apelul *avocatei Natalia Crîșmari și a părților civile Ghinchevici I. și Ghinchevici G.*, dar *a dispus*, totuși, *încasarea de la inculpat în beneficiul lui Ghinchevici I. a prejudiciului moral în mărime de 250.000 lei*, depășind limitele efectului devolutiv al apelului procurorului, care nici nu a contestat sentința în latura civilă;

c) nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apelul apărării și repetate în recursul ordinar, reproduse la pct. 3.2. și 5., cât și în felul și esența probatorie în care acestea au fost enunțate.

Împrejurările expuse atestă în mod lucid că instanța de apel nu a judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul

hotărârii, că nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul apărării, că a aplicat inculpatului pedepse individualizate contrar prevederilor legale și că recursul ordinar este întemeiat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei contestate, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

Dat fiind că, decizia instanței de apel urmează a fi casată, iar conform sentinței *pedeapsa aplicată* inculpatului a fost suspendată condiționat pentru un *termen de probă* de 3 ani, în temeiul art. 90 Cod penal, acesta nu are temei legal de a fi deținut în continuare în penitenciar, urmând a fi eliberat, dacă nu execută alte hotărâri judecătorești (*pct. 1., 4. din decizie*).

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit,

d e c i d e:

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Denis Ipatii, casează total decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2020, în privința inculpatului Andrițcu Ruslan XXXXXX, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Andrițcu Ruslan XXXXXX urmează a fi eliberat din penitenciar, dacă nu execută alte hotărâri judecătorești.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, fiind pronunțată integral la 29 iulie 2021.

Președinte

Nadejda Toma

Judecători

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun

Victor Boico